

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК

ГАЛИНА РОЗЛУЦЬКА

**ОРГАНІЗАЦІЯ ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ
«ПЕРШІ ДНІ ДИТИНИ В ШКОЛІ»**

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК

Ужгород
2020

УДК 371.132(076)+373.3

Р 64

Організація виробничої педагогічної практики «Перші дні дитини в школі»: навчально-методичні матеріали. Автор-упорядник: Розлуцька Г.М. Ужгород : «Говерла» . 2020. 36 с.

Рецензенти:

Козубовська І.В. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи ДВНЗ «Ужгородський національний університет»;

Невмержицька О.В. – доктор педагогічних наук, професор кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

У посібнику представлено навчально-методичний матеріал для виробничої педагогічної практики «Перші дні дитини в школі» для студентів спеціальності 013 «Початкова освіта». До змісту увійшли організаційні та методичні вказівки до її проведення. Посібник містить завдання для самостійної роботи, програмові вимоги, короткий термінологічний словник, додатки. Подані матеріали сприятимуть професійно-особистісному розвитку майбутніх педагогів.

Адресовано студентам педагогічних спеціальностей закладів вищої освіти, магістрантам, аспірантам, викладачам, учителям.

*Рекомендовано до друку Вченою радою
факультету суспільних наук
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
(протокол №7 від 12 червня 2020 року)*

©Г.М. Розлуцька. 2020
©ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2020

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ.....	6
ЗМІСТ ПРАКТИКИ	9
ОЦІНЮВАННЯ РОБОТИ СТУДЕНТА.....	9
БАЗИ ПРАКТИКИ	10
ДОСЛІДНИЦЬКА СКЛАДОВА	10
ТЕМАТИКА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ТВОРЧИХ ЗАВДАНЬ.....	12
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	13
ДОДАТКИ.....	15

ВСТУП

Виробнича педагогічна практика «Перші дні дитини в школі» для студентів спеціальності 013 «Початкова освіта» проводиться на 3 році навчання (5 семестр) у перші 2 тижні навчального року. Для її проведення передбачено навчальним планом 3 кредити ЄКТС, що відповідає 90 академ. год. Базою проведення можуть бути 1 класи освітніх закладів I ступеня.

Передумови для проходження практики забезпечує попереднє опанування навчальних курсів, зокрема: «Основи педагогіки»; «Теорія виховання»; «Загальна психологія», «Анатомія і фізіологія з основами генетики», «Педагогічна конфліктологія», «Основи вікової і педагогічної психології», «Основи психодіагностики», «Педагогічна майстерність», тощо.

Метою практики «Перші дні дитини в школі» є ознайомлення із особливостями періоду адаптації дитини до нових умов, практичною реалізацією компетентнісного підходу у процесі вивчення предметів 1 класу та формування у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

КЗ-2. Інформаційно-аналітична. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу, систематизації й узагальнення інформації, зокрема професійно-педагогічної, з різних джерел та формулювання логічних висновків.

КЗ-3. Дослідницько-праксеологічна. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми, зокрема, в процесі професійно-педагогічної діяльності вчителя початкових класів. Здатність приймати обґрунтовані рішення, працювати автономно.

КЗ-8. Міжособистісної взаємодії. Здатність до ефективної міжособистісної взаємодії; зокрема, здатність успішно взаємодіяти з керівництвом, колегами, учнями та їхніми батьками; володіння алгоритмами конструктивного вирішення педагогічних конфліктів. Здатність працювати в команді, здатність до співпраці, групової та кооперативної діяльності. Здатність бути критичним і самокритичним, наполегливим щодо поставлених завдань і взятих зобов'язань.

КЗ-9. Адаптивна. Здатність до адаптації в професійно-педагогічному середовищі та дії в нових ситуаціях, зокрема тих, що передбачають навчання, розвиток і виховання молодших школярів, спілкування з їхніми батьками, комунікації з адміністрацією школи й колегами.

КЗ-12. Інформаційно-комунікаційна. Здатність до застосування сучасних засобів інформаційних і комп'ютерних технологій для розв'язання комунікативних задач у професійній діяльності вчителя початкових класів й у повсякденному житті.

СК-1. Предметна компетентність. Здатність до застосування знань, умінь і навичок із циклу професійної підготовки, що є теоретичною основою побудови змісту освітніх галузей, визначених Держстандартом, задля усвідомлення їхньої реалізації в освітній галузі загалом, та окремих змістових лініях зокрема.

СК-2. Психологічна компетентність. Здатність до розвитку учнів початкової школи як суб'єктів освітнього процесу на основі знань та умінь про

їхні вікові, індивідуальні особливості та соціальні чинники розвитку. Складниками психологічної компетентності є диференціально-психологічна, соціально-психологічна, аутопсихологічна.

СК-2.1. Диференціально-психологічна. Здатність до застосування знань про особливості засвоєння навчального матеріалу учнями початкової школи у відповідності з їхніми індивідуальними та віковими характеристиками сприймання, уваги, уваги, пам'яті, мислення; вміння застосовувати ці знання при моделюванні ситуацій навчання, виховання й розвитку молодших школярів; спроможність урахувати у професійній діяльності тип темпераменту, вік, стать, антропологічні ознаки учнів; володіння психологічними методиками вивчення індивідуальних особливостей перебігу пізнавальних процесів дітей і спроможність їх урахування у проектуванні педагогічного процесу.

СК-2.2. Соціально-психологічна. Здатність до застосування знань про особливості комунікативної діяльності учнів класу /учня початкової школи, взаємостосунки вчителя та учнів, закономірності педагогічного спілкування, соціальної ситуації, ситуацій міжособистісної взаємодії; вміння застосовувати ці знання у моделюванні навчально-виховного процесу в початковій школі.

СК-2.3. Аутопсихологічна. Здатність до адекватного усвідомлення особистісно-професійних якостей, самопізнання, самооцінки як підґрунтя формування критичного, гуманістично орієнтованого мислення вчителя початкової школи, емоційної усталеності, екстраверсії, розвитку проникливості; інтелектуальна здатність до бачення, постановки й розв'язання проблем особистісного зростання учня; сформованість психологічного мислення вчителя початкової школи; його готовність до природовідповідних дій у процесі навчання (чуття самого себе й міри власних дій як першого вчителя); здатність до самоусвідомлення, саморозвитку, вдосконалення педагогічної діяльності з високим рівнем автономності.

СК-4. Методична компетентність. Здатність ефективно діяти, розв'язуючи стандартні та проблемні методичні задачі під час навчання учнів освітніх галузей/змістових ліній, визначених Державним стандартом початкової загальної освіти. Методична компетентність ґрунтується на теоретичній і практичній готовності до проведення уроків за різними навчальними комплектами, що виявляється у сформованості системи дидактико-методичних знань і умінь із окремих розділів та тем курсу, окремих етапів навчання й досвіду їх застосування та наявності емоційно-ціннісного ставлення до діяльності щодо навчання учнів предмету.

СК-5. Професійно-комунікативна компетентність (ПКК). Здатність актуалізовувати та застосовувати комунікативні знання, навички, вміння, настанови, стратегії й тактики комунікативної поведінки, здобутий досвід комунікативної діяльності, а також індивідуально-психологічні якості особистості задля успішного здійснення в конкретних умовах педагогічної комунікативної діяльності з молодшими школярами, батьками, колегами.

У результаті проходження практики очікуються такі результати:

знання особливостей комплектування учнів в перші класи, вимоги до розкладу, освітнього середовища, документації вчителя; специфіки роботи педагога в перший день, організацію батьків до спільної праці; організації освітнього процесу в 1 класі (ранкові зустрічі); застосування традиційних й інноваційних методів організації освітнього процесу відповідно до Концепції Нової української школи (на основі спостереження).

вміння аналізувати особливості освітнього процесу в 1 класі; визначати типи, структуру ранкових зустрічей, аналізувати види роботи; організовувати динамічні хвилинки й рухливі ігри дітей; використовувати діагностичні методики щодо визначення готовності дітей до навчання, їхнє ставлення до школи, аналізувати отримані результати та на їх основі визначати напрям подальшої освітньої діяльності вчителя початкової школи з першокласниками.

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ

Педагогічна практика «Перші дні дитини в школі» проходить згідно графіку освітнього процесу спеціальності 013 «Початкова освіта». Студенти-практиканти розподіляються на підгрупи, кожна із яких працює у визначеному 1 класі. Розподіл студентів проводиться керівником практики від кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи.

У процесі практики студенти виступають у ролі спостерігачів і помічників учителів перших класів.

Початковий етап педагогічної практики «Перші дні дитини в школі» передбачає ознайомлення студентів із базою практики, метою і завданням, рекомендованою літературою.

Підготовчий – має на меті проведення інструктивно-методичної наради, індивідуальної роботи методиста із студентами, у процесі якої складається календарний графік спостереження за діяльністю вчителя.

Основний – проходження педагогічної практики в 1 класі.

Заключний – підсумкова конференція: звіт та оцінювання.

Відповідальність за організацію, проведення і контроль практики покладається на ректора університету. Для організації та проведення педагогічної практики призначаються: керівник виробничої педагогічної практики від кафедри, керівник від бази, староста студентів у школі. Загальну організацію практики та контроль за її проведенням в університеті здійснює керівник практики університету. Бази практик в особі їх перших керівників разом з університетом несуть відповідальність за організацію, якість і результати практики студентів.

Керівник виробничої педагогічної практики від кафедри (за фахом) надає методичну допомогу в підборі літератури і наочних посібників, забезпечує студентів-практикантів необхідними документами (направлення на практику, програма практики, щоденник обліку роботи студента-практиканта, індивідуальні завдання для студентів, методичні рекомендації), здійснює

загальне керівництво практикою, забезпечує проведення усіх організаційних заходів у навчальному закладі перед початком проведення практики, проводить настановчу конференцію, готує проект наказу про практику, проводить інструктаж зі студентами про порядок проходження практики, узгоджує з керівництвом баз практики програму організації практики, порядок її проходження, плани, календарні графіки, послідовність, види занять, індивідуальні завдання, розпорядок роботи. Після завершення практики керівник виробничої педагогічної практики від кафедри за результатами підсумкової конференції, виставляє підсумкову оцінку у заліково-екзаменаційну відомість і в індивідуальний навчальний план (залікову книжку) студента та звітує на засіданні кафедри.

Керівника виробничої педагогічної практики від кафедри (за фахом) призначає кафедра відповідно враховуючи призначення у педагогічному навантаженні. При призначенні керівника враховуються його наукові інтереси та відповідність спеціалізації із студентами-практикантами. Керівник бере участь у настановчій та підсумковій конференціях; консулює практикантів під час підготовки до освітніх заходів (уроків, виховних занять), затверджує конспекти пробних і залікових заходів, відвідує їх; організовує їх обговорення та оцінювання; відвідує та організовує обговорення заходів, які проводять студенти-практиканти; проводить інструктаж з охорони праці і техніки безпеки, перевіряє звітну документацію; бере участь у диференційованому оцінюванні знань та практичних умінь студентів; складає звіт про підсумки практики, рівень підготовки студентів з фахових дисциплін.

Староста групи зобов'язана вести облік відвідування студентами-практикантами занять, які будуть проводитись; забезпечувати навчально-виробничу дисципліну у групі (інформування керівника виробничої педагогічної практики від кафедри про порушення трудової дисципліни, позаштатні ситуації тощо); своєчасно повідомляти студентів-практикантів про доручення і вказівки керівника виробничої педагогічної практики від кафедри і організаторів практики на місцях.

Обов'язки студента-практиканта:

1. Дотримуватись правил внутрішнього розпорядку і режиму робочого часу за місцем проходження практики, виконувати розпорядження адміністрації школи та керівників практики.
2. Спостерігати та аналізувати урочну та позаурочну роботу вчителя.
3. Здійснити педагогічний аналіз програм, підручників, обладнання і навчальних кабінетів. Ознайомитися з календарними і тематичними поурочними планами.
4. Виконувати усі види робіт, які передбачені програмою та планом роботи практиканта: старанно готуватися до кожного заняття, бути для учнів взірцем організованості, дисциплінованості, ввічливості, сумлінного ставлення до своїх обов'язків. Провести залікові освітні заходи (ранкові зустрічі). Вести щоденник, у якому записувати відомості про проведену роботу – навчально-виховну, психолого-педагогічну, методичну і

- суспільно-корисну, свої спостереження та аналіз занять, про консультації викладачів-методистів, спостереження за групою, окремими учнями та ін.
5. Виконувати функції класного керівника, самостійно планувати й організовувати дозвілля учнів, їх позанавчальне життя відповідно до рівня розвитку, зацікавлень, потреб та інтересів. Провести виховні заходи.
  6. Організовувати різноманітні додаткові заняття (індивідуальні та групові заняття, консультації та співбесіди).
  7. Проводити посильні наукові дослідження з метою психолого-педагогічного вивчення рівня розвитку колективу, міжособистісних стосунків учнів. Здійснити психолого-педагогічне вивчення колективу класу та скласти характеристику на учнівський колектив.
  8. Самостійно вирішувати педагогічні конфлікти, продумувати взаємодію з «важкими» учнями та їхніми батьками. Проводити індивідуальну роботу з учнями та їхніми батьками.
  9. Самостійно оцінювати результати навчання учнів із дотриманням необхідних вимог на кожному етапі, висловлювати оцінку діяльності учнів, отримувати від них зворотний зв'язок для регулювання навчально-виховного процесу. Допомогати вчителю у організації освітньої діяльності.
  10. Виготовити 2–3 види нетрадиційної наочності (власних проєктів унаочнення тем, уроків чи фрагментів), медіа-презентацій для учнів.
  11. Регулювати дисципліну в класі, уникаючи примусу й застосовуючи безпосередній вплив на поведінку учнів, різноманітні види діяльності відповідно до інтересів учнів, звертаючись до колективно прийнятих правил, норм поведінки у навчальному закладі.
  12. Застосовувати різні форми спільної діяльності учнів класу, їхнього міжособистісного спілкування заради створення соціально-виховного середовища довіри, поваги для об'єднання учнів у колектив.
  13. Брати участь у методичній роботі, роботі з батьками, а також настановчій та підсумковій конференціях по практиці.
  14. Своєчасно подати на кафедру документацію з практики.

Основні завдання педагогічної практики:

1. Ознайомлення студентів із особливостями комплектування кількісного складу учнів перших класів.
2. Вивчення освітнього середовища.
3. З'ясування змісту й завдань ранкових зустрічей.
4. Спостереження за реалізацією традиційних й інноваційних методик навчання першокласників.
5. Ознайомлення студентів із організацією роботи вчителя з батьками в перші дні.
6. Формування у студентів дослідницьких умінь, пов'язаних з виявленням рівня готовності дітей до навчання в школі.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

1. Ознайомлення з освітнім середовищем в 1 класі.
2. Ознайомлення з плануванням уроків на період проходження практики, тематичними тижнями, засобами навчання, документацією (розклад уроків, ведення журналу та інші).
3. Бесіда з учителем про порядок комплектування класів, їх запису, перше знайомство з ними, принципи розподілу учнів, розміщення учнів у класі залежно від їх зросту, особливостей зору, слуху.
4. Спостереження та аналіз зустрічі вчителя з учнями (Свято знань).
5. Спостереження ранкових зустрічей, усіх уроків, виховних заходів перших днів навчання першокласників, проведення їх аналізу.
6. Ознайомлення із методикою застосування вчителем новітніх технологій в адаптаційний період на основі спостереження за уроками з описом у звіті практиканта.
7. Організація дозвілля учнів під час перерв (динамічних пауз).
8. Допомога вчителю у роботі з першокласниками (підготовка учнів до уроку, вибір потрібного навчального приладдя та інші)
9. Дослідження адаптації першокласників до навчання в умовах школи (емоційне ставлення до процесу навчання в школі, визначення сформованості внутрішньої позиції школяра, пізнавальної активності).
10. Виконання індивідуального дослідного завдання у формі відеопрезентації.
11. Оформлення матеріалів педагогічної практики.
12. Підготовка до підсумкової конференції.

ОЦІНЮВАННЯ РОБОТИ СТУДЕНТА

Практика «Перші дні дитини в школі» для студентів 3 курсу є початковим етапом у системі практичної підготовки до виконання обов'язків учителя початкових класів. У цей період закладаються основи майбутньої професійної діяльності: формуються уміння і навички, акцентується увага на особистості та педагогічних якостях учителя. Особливістю практики є те, що вона проводиться після вивченням дисциплін психолого-педагогічного циклу, що дає можливість зіставити теоретичні знання і реальну роботу з динамічним учнівським колективом.

Отже, студенти-практиканти мають змогу особисто перевірити деякі твердження, правила спілкування та взаємодії з молодшими школярами, виявити особливості адаптації дитини до шкільного навчання, тощо. У процесі такої діяльності створюються оптимальні умови для пізнання закономірностей, принципів, змісту і способів організації професійної діяльності для більш глибокого засвоєння знань з педагогіки та психології, усвідомлення себе у ролі вчителя.

До системи контролю за даним видом практики належать: поточний контроль, який відбувається у процесі проходження педагогічної практики. Підсумки практики обговорюються на засіданні кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи. Загальна форма звітності студента за практику – це подання письмового звіту, підписаного і оціненого безпосередньо керівником бази практики. Звіт з практики захищається студентом-практикантом при комісії, призначеній завідувачем кафедри, до складу якої можуть входити факультетський керівник практики, викладачі кафедри, які викладали практикантам спеціальні дисципліни.

Підсумковою формою контролю є диференційований *залик*.

№ п/п	Види діяльності	Кількість балів
1.	Тека матеріалів щодо організації навчання за Концепцією «Нова українська школа».	10
2.	Тека матеріалів досліджень адаптаційного періоду першокласників/Психолого-педагогічна характеристика на учня 1 класу.	10
3.	Матеріали спостереження ранкових зустрічей, з аналізом.	10
4.	Індивідуальні творчі завдання	20
5.	Аналіз та спостереження уроків	10
6.	Підготовка та проведення виховних заходів	10
7.	Письмовий звіт практики	10
8.	Оцінка щоденника практики	10
9.	Захист практики	10
	Усього	100

БАЗИ ПРАКТИКИ

Практика «Перші дні дитини в школі» здобувачів вищої освіти в ДВНЗ «Ужгородський національний університет» проводиться на базах практики, які забезпечують виконання навчальної програми за ОП «Початкова освіта».

Базою проведення практики є загальноосвітні школи I-III ступенів міста Ужгород та інші освітні заклади, з якими укладено договір про співпрацю.

Студенти можуть самостійно, але з обов'язковим узгодженням із кафедрою загальної педагогіки та педагогіки вищої школи, факультетом суспільних наук, обирати для себе місце проходження практики за майбутнім працевлаштуванням.

ДОСЛІДНИЦЬКА СКЛАДОВА

Дослідницька складова практики «Перші дні дитини в школі» має на меті набуття здобувачем здобувачів вищої освіти дослідницько-практичної компетентності, яка реалізується у знанні та вмінні практично використовувати

діагностичні методики щодо визначення готовності дітей до навчання, їхнє ставлення до школи, аналізувати отримані результати та на їх основі визначати напрям подальшої освітньої діяльності вчителя початкової школи з першокласниками.

Вступ до школи дуже серйозний крок для дитини, оскільки це складний і переломний момент у житті. Дитина переходить до іншого, досить складного етапу свого життя, де змінюються її соціальні ролі, провідний вид діяльності, коло спілкування, система суспільних відносин, спосіб діяльності та відповідальності.

Від того, як складеться шкільне життя у дитини, наскільки успішним і комфортним буде початок шкільного навчання, залежить успішність учня в наступні роки, його ставлення до школи, готовність до дорослого життя, успіх професійної діяльності та спілкування з оточуючим світом і людьми.

Проблема готовності дітей до шкільного навчання передовсім розглядається з точки зору відповідності рівня розвитку дитини вимогам навчальної діяльності. Хибним було б уважати, що готовність до школи полягає тільки в розумовій готовності. Поняття «підготовка дитини до школи» і «готовність до шкільного навчання» це складні, інтегральні і комплексні дефініції, які включають низку рис, якостей, методів та спеціальних методик. Їхньою метою є сформувати у дитини такий комплекс рис та якостей, які допоможуть успішно подолати кризу переходу від гри до шкільного навчання з найменшими ризиками для здоров'я, спілкування, діяльності. Готовність передбачає не тільки наявність певних умінь і навичок, необхідних для навчання в школі, необхідно забезпечити повноцінний розвиток дитини.

Отже, підготовка дітей до школи – задача комплексна, що охоплює всі сфери життя дитини. Це, перш за все, рівні соціально-особистісного, мотиваційного, вольового, інтелектуального, фізичного, фізіологічного розвитку. Всі вони необхідні для успішного засвоєння шкільної програми. При вступі дітей до школи часто виявляється недостатня сформованість якогось-небудь компонента психологічної готовності. Недоліки при формуванні одного з рівнів, рано чи пізно тягнуть за собою відставання в розвитку інших сфер і так чи інакше позначаються на успішності навчання.

ТЕМАТИКА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ТВОРЧИХ ЗАВДАНЬ

Індивідуальна робота студента може здійснюватись у рамках нищенаведених тем, або обиратись самостійно. Пропонується представити напрацьоване за вибором студента, наприклад, у вигляді реферата, презентації доповіді, майстер-класу реалізації теми в освітньому процесі 1 класу, тощо.

1. Нові законодавчо-нормативні засади початкової освіти.
2. Реалізація концепції «Нова українська школа» у 1 класі.
3. Особливості освітнього середовища у 1 класі.
4. Оновлення змісту початкової освіти.
5. Компетентнісний підхід до змісту початкової освіти.
6. Варіативність освітнього процесу у сучасних умовах.
7. Гуманізація освітнього середовища.
8. Особистісно-орієнтована модель освіти.
9. Педагогіка партнерства.
10. Реалізація новацій у нестандартних формах організації навчання.
11. Інтегровані уроки.
12. Сучасні позаурочні форми навчання.
13. Сучасні підручники та посібники для початкової школи.
14. Сучасні технології навчання першокласників.
15. Інтерактивні засоби навчання для початкової школи.
16. Контроль і оцінювання навчально-пізнавальної діяльності учнів у першому класі.
17. Особливості співпраці з батьками першокласників.
18. Взаємодія із соціальними інституціями у вихованні першокласників.
19. Позитивний досвід організації перших днів дитини у школі.
20. Огляд науково-методичної літератури про особливості організації перших днів дитини у школі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бабіченко Н. Ю., Нечипоренко О.А. Ранкові зустрічі / Н.Ю. Бабіченко, О.А. Нечипоренко. Х.: Основа, 2018. 159с.
2. Білан О.І. Методичні рекомендації для діагностики шкільної зрілості дітей 6–7 років / О.І. Білан, Т.Б. Партико, О.Є. Хома // Український освітній журнал. 1994. Т. 1. С. 13–16.
3. Беляєва О. Успішна адаптація першокласників до школи : тренінгове заняття / Класному керівнику. Усе для роботи. 2010. №9. С.52-53.
4. Богуш А.М. Мовленнєва готовність старших дошкільників до навчання у школі : монографія / А.М. Богуш, Н.Є. Шиліна. Одеса : ПНЦ АПН України, 2003. 335 с.
5. Бондаренко Т.М. Підготовка дитини до навчання в школі : сучасні погляди та перспективи. Гуманізація навчально-виховного процесу : зб. наук. пр. / за заг. ред. проф. В.І. Сипченка. Слов'янськ : Вид. центр СДПУ, 2007. Вип. XXXIV. С. 215–222.
6. Готовність дитини до навчання / упоряд. С.Д. Максименко, К.С. Максименко, О.П. Главник. – К. : Мікрос-СВС, 2003. – 94 с.
7. Готовність та адаптція дитини до школи /Упоряд. О.Главник// Психологічний інструментарій. 2008. №2.
8. Грудницька Н. П. Методика проведення ранкової зустрічі за програмою Крок за кроком. Таврійський вісник освіти. 2015. №. 1. С. 108-115.
9. Державний стандарт початкової освіти / Учитель початкової школи. 2018. №4 (вкладка). С.1-16.
10. Діагностика готовності дітей до школи / [упоряд.: О. Дєдов]. Хотин, 2014. 194 с.
11. Методичні рекомендації щодо викладання в початковій школі у 2019/2020 навчальному році Додаток до листа Міністерства освіти і науки України від 01. 07. 2019 р. № 1/11-5966 [Електронний варіант]. Режим доступу:<https://osvitoria.media/metodychni-rekomendatsiyi-shhodo-vykladannya-v-pochatkovij-shkoli-u-2019-2020-navchalnomu-rotsi/>
12. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / Під заг. ред. Бібік Н. М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
13. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
14. Новицька Є. О., Новицька С. М. Ранкові зустрічі: особливості проведення в початковій ланці. Нова українська школа в умовах викликів сучасності: зб. тез доповідей. 2019. С. 104.
15. Підготовка дітей до школи. Наступність і перспективність : збірник/ В.І. Войтенко, Л.А. Грицюк, М.І. Каратаєва. – Хмельницький, 2002. – 140 с.
16. Ранкові зустрічі. 1 клас. I семестр. / авт.-упоряд. Н. Ю. Бабіченко, О. А. Нечипоренко, С. М. Хівренко. Х. : Вид. група «Основа», 2018. 141 с.

17. Розлуцька Г.М., Сокол М.О. Ранкові зустрічі як засіб формування полікультурного виховання молодших школярів. Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Педагогіка та психологія» Мукачево. 2020. Вип 1 (11). С. 163-166.
18. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти. 1 клас / Укладач А.В. Лотоцька. Харків: Вид-во «Ранок», 2018. 192 с.
19. Харченко А. Проблеми наступності та перспективності, шляхи їх вирішення / А. Харченко // Підготовка дітей до школи. Наступність і перспективність : збірник / В.І. Войтенко, Л.А. Грицюк, М.І. Каратаєва. – Хмельницький, 2002. – 140 с.
20. Хома О.М. Особливості проведення ранкових зустрічей в першому класі. / Г. Ю. Гудачок, О.М. Хома. Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції: зб. тез доповідей за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції (м.Мукачево, 25-26 жовтня 2018 року) / гол. ред. Т.Д. Щербан. Мукачево : МДУ, 2018. С.112-114.
21. Циба В. Труднощі навчання першокласника у школі: Психологічний тренінг для вчителів початкових класів / В. Циба // Психолог. – 2011. – №32. – С.9-13.

ДОДАТКИ

Додаток А.

Філіппінський тест для діагностики морфологічної готовності до школи

В дошкільному віці (зазвичай в 5-6 років) у дітей відбувається «напівзростовий стрибок у зрості», який полягає у суттєвому подовженні рук і ніг.

Для того, щоб дізнатися пройшов цей скачок зросту чи ні, потрібно попросити дитину доторкнутися правою рукою до лівого вуха, провівши руку над головою. Дитина 4-5 років не може цього зробити – руки ще занадто короткі.

Результат Філіппінського тесту достатньо точно характеризує біологічний вік дитини. Він відображає ступінь розвитку скелету, рівень дозрівання нервової системи, здатність головного мозку сприймати і переробляти інформацію. Загалом таким способом перевіряється ступінь морфофункціональної зрілості організму.

Фізіологами встановлено, що, якщо дитина починає відвідувати школу до того, як у неї відбувся напівзростовий стрибок, це різко негативно позначається на її здоров'ї, в першу чергу – психічному, і вкрай рідко приносить успіх у навчанні. Чому так? Тому що після такого стрибка у зрості, організм дитини стає надійнішим в біологічному сенсі, а тому – працездатнішим.

Паспортний вік, в якому проходить цей напівзростовий стрибок, може істотно варіюватися. У деяких дітей він завершений вже до 5 років, в інших – тільки після 7 років. Ясно, що в такому віці різниця в два роки – це дуже багато. Після того, як напівзростовий стрибок завершений, у дитини з'являються реальні функціональні можливості до сидячої, досить тривалої роботи в рівному темпі (зрозуміло, ще невеликі – вони будуть швидко, але нерівномірно збільшуватися в міру дорослішання, але основа вже закладена).

Але не слід стверджувати стовідсотково, що якщо дитина виконала філіппінський тест – вона точно готова до навчання в школі.

«Шкільна зрілість» – це сукупність певних навичок і умінь дитини, таких, як: навик освоєння соціальної ролі учня; навик навчальної діяльності; вміння взаємодіяти з соціальним оточенням; фізіологічна готовність до навчання в школі.

Філіппінський тест допоможе вам визначити один з показників шкільної зрілості – ступінь фізіологічної готовності до навчання в школі.

[<https://dytpsyholog.com>]

Фізіологічна ГОТОВНІСТЬ

Філіпінський тест враховує довжину кінцівок,
яка повинна бути у дитини 7 років.

Не готова

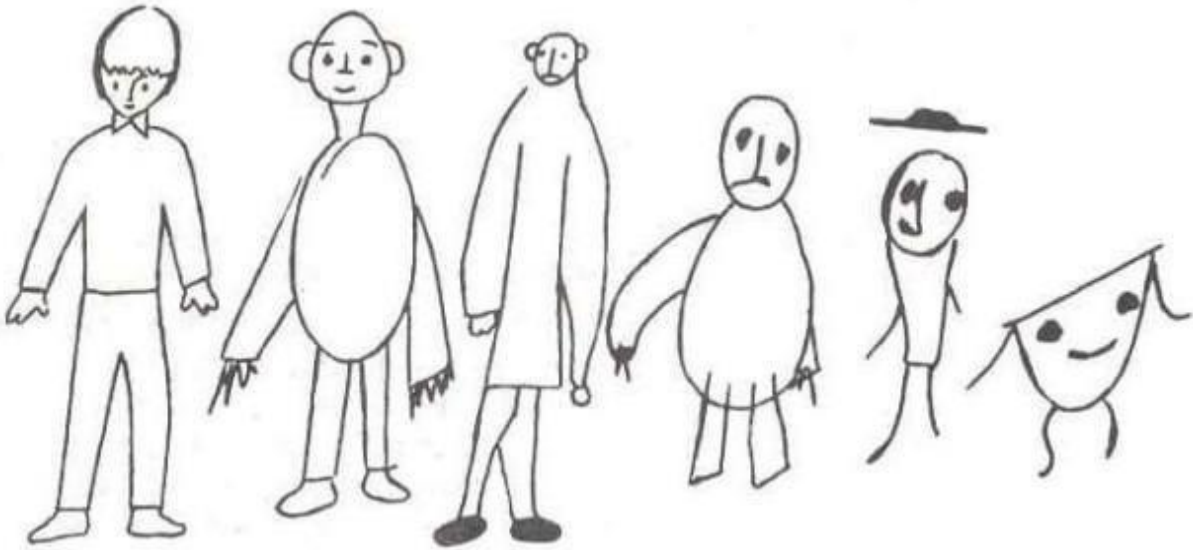
Готова

My Shared

Додаток Б
ТЕСТ КЕРНА- ЙРАСИКА
(ДІАГНОСТИК А ГОТОВНОСТІ ДО ШКОЛИ)

Тест виявляє загальний рівень психічного розвитку, рівень розвитку мислення, вміння слухати, виконувати завдання за зразком, довільність психічної діяльності.

Тест складається з 4-х частин:

- тест –Малюнок людини (чоловічої фігури);
- копіювання фрази з письмових букв;
- змальовування точок.

Тест “Малюнок людини”

Завдання. –Тут (показується де) намалюй людину, як ти вмієш. Під час малювання неприпустимо поправляти дитину (—ти забув намалювати вуха!), дорослий мовчки спостерігає.

Оцінювання

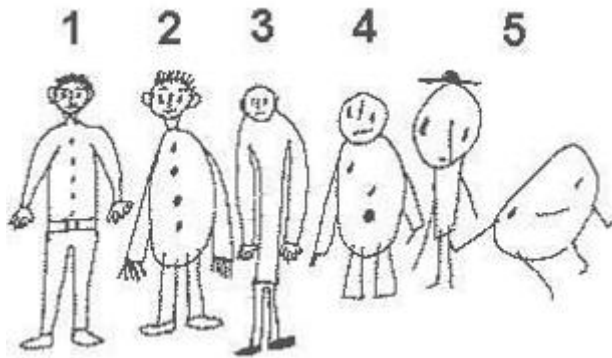
1 бал: намальована чоловіча постать (елементи чоловічого одягу), є голова, тулуб, кінцівки; голова з тулубом з’єднується шиею, вона не повинна бути більшою за тулуб; голова менша за тулуб, на голові – волосся, можливий головний убір, вуха; на обличчі – очі, ніс, рот; руки мають кисті з п’ятьма пальцями; ноги відігнуті (тобто є ступня або черевик); фігура намальована синтетичним способом (контур цільний, ноги і руки ніби ростуть з тулуба, а не прикріплені до нього).

2 бали: виконання всіх вимог, крім синтетичного способу малювання, або якщо присутній синтетичний спосіб, але не намальовані 3 деталі: шия, волосся, пальці; обличчя повністю є промальованим.

3 бали: фігура має голову, тулуб, кінцівки (руки і ноги намальовані двома лініями); можуть бути відсутніми: шия, вуха, волосся, одяг, пальці на руках, ступні на ногах.

4 бали: примітивний малюнок з головою і тулубом, руки і ноги не промальовані, можуть бути у вигляді однієї лінії.

5 балів: відсутність чіткого зображення тулуба, немає кінцівок; каракулі.

Копіювання фрази з письмових букв

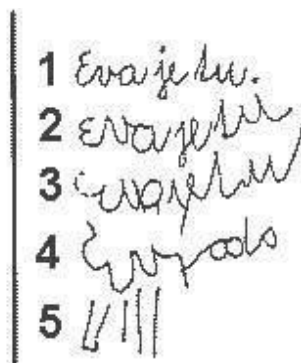
Завдання. –Подивися, тут щось написано. Спробуй переписати так само тут (показати нижче написаної фрази), як зможеш!.

На аркуші напишіть фразу великими літерами, перша буква – велика: Він їв суп.

Оцінювання

- **1 бал:** добре і повністю скопійований зразок; букви можуть бути трохи більшими ніж у зразку, але не в 2 рази; перша літера – велика; фраза складається з трьох слів, їх розташування на аркуші горизонтальне (можливо невелике відхилення відгоризонталі).
- **2 бали:** зразок скопійовано розбірливо; розмір букв і горизонтальне положення не враховується (літери можуть бути більші, рядок може йти вгору або вниз).
- **3 бали:** напис розбитий на три частини, можна зрозуміти хоча б 4 літери.
- **4 бали:** зі зразком збігаються хоча б 2 літери, розрізняється рядок.
- **5 балів:** нерозбірливі каракулі, черкання.

Він їв суп.

Змальовування точок

Завдання. –Тут намальовані точки. Спробуй намалювати поруч такі ж!.

У зразку 10 точок знаходяться на рівній відстані одна від одної по вертикалі і по горизонталі.

Оцінювання

- 1 бал:** точне копіювання зразка, допускаються невеликі відхилення від рядка або стовпця, зменшення малюнка, неприпустиме збільшення.
- 2 бали:** кількість і розташування точок відповідають зразку, допускається відхилення до трьох точок на половину відстані між ними; точки можуть бути замінені кружечками.
- 3 бали:** малюнок у цілому відповідає зразку, по висоті або ширині не перевищує його більше, ніж у 2 рази; число точок може не відповідати зразку, але їх не повинно бути більше 20 і менше 7; допустимо розворот малюнка навіть на 180 градусів.
- 4 бали:** малюнок складається з точок, але не відповідає зразку.

5 балів: каракулі, черкання.

Після оцінки кожного завдання всі бали сумуються. Якщо дитина набрала в сумі за всіма трьома завданнями:

- **3-6 балів – у неї високий рівень готовності до школи;**
- **7-12 балів – середній рівень;**
- **13 -15 балів – низький рівень готовності, дитина потребує додаткового обстеження інтелекту та психічного розвитку.**

[<https://dytpsyholog.com/2015/05/07>]

Діагностичний інструментарій для обстеження вихованців ДНЗ

Діагностичний інструментарій складається із елементів методики діагностики відхилень в інтелектуальному розвитку молодших школярів Стадненко Н.М., Ілляшенко Т.Д., Обухівської А.Г.; методики визначення розумового розвитку Ю.З.Гільбух; шкали тестів розумового розвитку А.Біне – Т.Сімона

1. Бесіда з дитиною: спрямована на мотиваційну сферу, орієнтацію в просторі, узагальнення.

- Як тебе звати? Назви своє прізвище, ім'я, по-батькові.
- Скільки тобі років?
- Ти знаєш кольори? (показуючи на будь-який об'єкт дитина має правильно назвати колір)
- Які ти знаєш пори року? (дитина має дати всі правильні відповіді)
- Черешня, груша, слива, яблуко – це що? Як можна одним словом їх назвати?
- Стіл, крісло, диван, шафа – одним словом як можна назвати?
- Що таке Київ, Львів, Тернопіль?
- Чому, коли їде поїзд, опускають шлагбаум? або Для чого світлофор?
- Для чого потрібні автомобілю гальма?
- Для чого на конверт необхідно наклеювати марку?
- Маленька корова –
це теля, Маленька
собака – це.....,
Маленька курка – це .... (дитина має продовжити)
- Ти хочеш ходити в школу?
- Якщо тобі мама запропонує вчитися вдома, ти погодишся?
- Що ти будеш робити в школі?

Позитивна оцінка – половина самостійних правильних відповідей.

2. Подібності й відмінності.

Чим відрізняються: а) собака і птах.....

б) ручка і олівець.....

в) дерево і стіл.....

Чим схожі: а) м'яч і апельсин.....

б) літак і птах.....

в) собака і кіт.....

Позитивна оцінка – по дві названих правильні відповіді.

3. «Четверте зайве» (додається): визначення рівня мислення

Інструкція: «Треба вибрати один зайвий предмет. Подумай і скажи чому він, на твою думку зайвий? А як можна назвати три предмети, що залишились, одним словом?»

Позитивна оцінка – 4 правильних відповідей з 6.

4. Розуміння змісту оповідання з підтекстом : зачитується один варіант тексту

Варіант А.

Оповідання К.Д. Ушинського "Ліки": "У дівчинки Тані захворіла мама і лікар дав їй гірких ліків.

Дівчинка бачить, що мама п'є ліки з труднощами, та й каже: "Мамо, давай я за тебе вип'ю".

Запитання.

1. Чи правильно вчинила дівчинка?
2. Чому правильно (неправильно) вчинила дівчинка?
3. Чи хороша була дівчинка Таня?

Варіант Б.

Оповідання "Печиво"(За Осеевою): "Вова і Мишко з мамою і бабусею сіли пити чай. Мама поставила на стіл тарілку з печивом. Хлопці присунули тарілку до себе і поділили печиво між собою порівну. Коли вони напились чаю і з'їли все печиво, Мишко поглянув на маму і бабусю. Вони були сумні і не пили чаю".

Запитання.

1. Чи правильно вчинили хлопчики?
2. Чи хороші були хлопчики?
3. Чому були сумні мама і бабуса?

Інтерпретація: 1) повне правильне розуміння змісту оповідання
2) часткове розуміння оповідання без осмисленої колізії
3) нерозуміння змісту оповідання

5. Визначення взаємозворотніх відношень між величинами та розміщенням предметів у просторі (використовувати один із варіантів)

Варіант А.

1. Олівець коротший від лінійки. А голка ? лінійка...?
заліза. А залізо..?
2. Кавун важчий від яблука. А яблуко...?
3. Вітя вищий від Сашка. А Сашко..?
4. Шафа стоїть зліва від ліжка. А ліжко?
5. Стіл стоїть під лампою. А лампа..?

Варіант Б.

1. Нитка довша від
2. Пір'я легше від
3. Наталя нижча від Олі. А Оля..?
4. Мишко сидить справа від Сашка. А Сашко — ?.
5. Будинок — під дахом. А дах?

Інтерпретація: 1) правильне самостійне пояснення кожного судження
2) неточне вживання поняття чи побудова судження з допомогою
ворганізації міркування
3) не виконане

Позитивна оцінка – 4 правильно названих судження з 5.

6. **Пояснення значення слів:** визначення словникового запасу (використовувати один з варіантів)

Варіант А

1. Черевики
2. Ніж
3. Велосипед
4. Капелюх
5. Парасолька
6. Гвіздок
7. Лист
8. Бензин
9. Осел
10. Розгойдуватися
11. Замок
12. Кусати
13. Хутро
14. Ввічливий
15. З'єднати
16. Герой
17. Алмаз
18. Стамеска
19. Досада
20. Мікроскоп.

Варіант Б

1. Чоботи
2. Ножиці
3. Автомобіль
4. Шапка
5. Дах
6. Молоток
7. Зошит
8. Молоко
9. Кінь
10. Розхитуватись
11. Палац
12. Жувати
13. Пір'я
14. Добрий
15. Розділити
16. Майстер
17. Золото
18. Голка
19. Сум
- 20.

Окуляри *Позитивна відповідь – 10 визначень з 20 правильні*

[<https://www.google.com.ua/search?biw=1536&bih=759&ei=mtowWvpQw8PAAvrAqsAC&q>]

**Методика діагностики фізіологічної готовності до школи
(тест адаптована О. Дедовим)**

Обладнання: аркуш паперу й олівець або ручка.

Інструкція. Посадіть дитину за стіл, покладіть перед нею аркуш паперу й попросіть покласти руки так, щоб на аркуші вільно розмістилися обидві долоні з розведеними пальцями. Після цього обведіть кисті рук дитини олівцем або ручкою. Дитина, звичайно ж, захоче подивитися, що з цього вийшло. Дозвольте це їй зробити, але потім попросіть знову покласти руки на аркуш паперу так, щоб вони співпали з контуром.

Після цього поясніть завдання: «Зараз ми з тобою пограємось. Я буду показувати тобі пальчики на твоїй руці, а ти будеш піднімати тільки той пальчик, на який я вказую. Інші пальчики піднімати не треба». Переконавшись, що дитина правильно зрозуміла завдання, починайте тестування. В довільному порядку вказуйте дитині палець, який вона має підняти, торкаючись до пальця олівцем: «Цей пальчик. Тепер цей...». Починати треба з правої руки.

Для того щоб виключити вгадування, вказувати пальці необхідно у такій послідовності: 5 – 1 – 2 – 4 – 3 (1 – великий палець, 5 – мізинець). Потім дослідження проводиться на лівій руці, потім знову на правій і на лівій.

Таким чином, проба проводиться для кожної руки двічі. Під час виконання «потрібного» руху певного пальця можуть проявлятися «непотрібні» рухи інших пальців. Це відбувається мимовільно.

Сама дитина намагається підняти тільки один палець. Ці «зайві» рухи називають синкінезіями. Синкінезії є результатом недостатньої диференціаційованості рухів, коли під час виконання певної дії включаються додаткові м'язи, які не потрібно для її виконання. Зайві рухи інших пальців помічають стрілками (від «потрібного» до «непотрібного» пальця).

Оцінювання результатів:

1) підраховують середню з двох проб кількість синкінезій на кожній руці. Для цього рахують кількість стрілочок для кожної руки й ділять отримане число на 2; у нашому прикладі права рука: $6/2=3$; ліве рука: $8/2=4$;

2) отримані результати для кожної руки додають: $3+4=7$. Що можна сказати про дитину за результатами цього тесту? При виконанні завдання кількість синкінезій на лівій руці більша, ніж на правій, отже, для правої руки диференціація рухової системи розвинена краще. Під час письма права рука буде ведучою. Загальна кількість синкінезій на обох руках дорівнює 7, для шестирічної дитини вищий за норму, а для семирічної – нижчий за норму.

У цілому можна сказати: чим молодша дитина, тим важче їй виконувати дії, що потребують координації й точності рухів пальців та кистей рук.

Додаток Ж.

Орієнтовні показники нервово-психічного розвитку дітей 5-6 років

Психічні функції і соціальна поведінка	Показники розвитку	
	Достатній рівень	Низький рівень
5 років		
ДИТИНА:		
1. Мислення і мовлення	Вміє скласти по картинці розповідь за декількома варіантами. Правильно відповідає на питання, як герой потрапив у цю ситуацію	Складаючи розповідь, не може відповісти на питання, як герой потрапив у дану ситуацію. Не розуміє сенсу картинки, перераховуючи дії героя замість переказу сюжету
2. Моторика	Вміє стрибати на місці на одній нозі і просуваючись вперед. Завжди, або майже завжди одягається і роздягається повністю самостійно	Не вміє стрибати на одній нозі. Ніколи повністю не одягається і не роздягається самостійно, або робить це дуже рідко
3. Увага і пам'ять	Уважна, зібрана. Вірші, що відповідають віку, запам'ятовує швидко, надовго, після багатьох повторень, але в цілому успішно	Розсіяна, неуважна, часто «відключається». Насилу і ненадовго запам'ятовує вірші
4. Соціальні контакти	Вміє грати з іншими дітьми, не сварячись, дотримуючись правил гри	Часто свариться з дітьми, ображається, б'ється. Уникає інших дітей, любить грати на самоті. Не має друзів у дитячому садку, у дворі
6 років		
1. Мислення і мовлення	Вміє скласти по картинці розповідь з розвитком сюжету, відобразивши в ньому події минулого, теперішнього і майбутнього. Допустимі навідні запитання	При розповіді сюжету не може відповісти на питання, як герой потрапив у дану ситуацію, чим усе завершиться
2. Моторика	Загальна: вміє стрибати у довжину з місця з резуль-татом не менше 70 см. Ручна: вміє акуратно зафарбувати коло діаметром 2 см	Не вміє стрибати у довжину з місця або показує результат менше 70 см. Неакуратно зафарбовує коло (часто і грубо перетинає лінію, багато великих пробілів)
3. Увага і пам'ять	Уважна, зібрана. Вірші, що відповідають віку, запам'ятовує швидко, надовго, після багатьох повторень, але в цілому успішно	Розсіяна, неуважна, часто «відключається». Насилу і ненадовго запам'ятовує вірші
4. Соціальні контакти	Вміє грати з іншими дітьми,	Часто свариться з дітьми, ображається, б'ється. Уникає інших дітей, любить грати на самоті. Не має друзів у дитячому садку, у дворі

Зразок оформлення документації практики

1. План проходження педагогічної практики

Дата	Вид виконаної роботи	Відмітка про виконання	Підпис практиканта	Підпис керівника практики
01.09.2020	Ознайомитися із затвердженими протиепідемічними запобіжними заходами у закладах освіти на період карантину.			
02.09.2020	Ознайомитися з нормативно-правовими документами щодо організації освітньої роботи в школі.			
03.09.2020	Опрацювати додаткову науково-популярну літературу для підвищення теоретичного та наукового рівня знань.			
04.09.2020	Ознайомитися з конспектами та плануванням уроків. Ознайомитися з календарним плануванням вчителя.			
05.09.2020	Розробити план-конспект ранкової зустрічі.			
06.09.2020	Проаналізувати конспекти уроків, плани-конспекти ранкових зустрічей вчителів.			
07.09.2020- 08.09.2020	Скласти і оформити діагностику готовності дитини до навчання у школі.			
08.09.2020- 09.09.2020	Спостерігати за ранковими зустрічами та проаналізувати їх.			
09.09.2020	Оформити щоденник педагогічної практики.			
10.09.2020	Оформити звіт про педагогічну практику та додатки до звіту.			
11.09.2020	Оформити матеріали педагогічної практики.			

2. Інформація про хід виконання педагогічної практики:

№ з/п	Форма роботи	ІІІ студента-практиканта, який проводив роботу	Місце проведення роботи	Дата	Підпис керівника практики
1	Ознайомилася із затвердженими протиепідемічними запобіжними заходами у закладах освіти на період карантину.	Павлюк Юліана Андріївна	Ужгородська спеціалізована загальноосвітня школа І ст. № 1 з поглибленим вивченням англійської мови.	01.09.2020	
2	Ознайомилася з нормативно-правовими документами щодо організації освітньої роботи в школі.	Павлюк Юліана Андріївна	Ужгородська спеціалізована загальноосвітня школа І ст. № 1 з поглибленим вивченням англійської мови.	02.09.2020	
3	Опрацювала додаткову науково-популярну літературу для підвищення теоретичного та наукового рівня знань.	Павлюк Юліана Андріївна	Ужгородська спеціалізована загальноосвітня школа І ст. № 1 з поглибленим вивченням англійської мови.	03.09.2020	
4	Ознайомилася з конспектами та плануванням уроків. Ознайомилася з календарним плануванням вчителя.	Павлюк Юліана Андріївна	Ужгородська спеціалізована загальноосвітня школа І ст. № 1 з поглибленим вивченням англійської мови.	04.09.2020	
5	Розробила план-конспект ранкової зустрічі.	Павлюк Юліана Андріївна	Ужгородська спеціалізована загальноосвітня школа І ст. № 1 з поглибленим вивченням англійської мови.	05.09.2020	
6	Проаналізувала конспекти уроків, плани-конспекти ранкових зустрічей вчителів.	Павлюк Юліана Андріївна	Ужгородська спеціалізована загальноосвітня школа І ст. № 1 з поглибленим вивченням англійської мови.	06.09.2020	
7	Здійснила діагностику готовності дитини до навчання у школі.	Павлюк Юліана Андріївна	Ужгородська спеціалізована загальноосвітня школа І ст. № 1 з поглибленим	07.09.2020-08.09.2020	

			вивченням англійської мови.		
8	Спостерігала за ранковими зустрічами та проаналізувала їх.	Павлюк Юліана Андріївна	Ужгородська спеціалізована загальноосвітня школа І ст. № 1 з поглибленим вивченням англійської мови.	08.09.2020-09.09.2020	
9	Оформила щоденник педагогічної практики.	Павлюк Юліана Андріївна	Ужгородська спеціалізована загальноосвітня школа І ст. № 1 з поглибленим вивченням англійської мови.	09.09.2020	
10	Оформила звіт про педагогічну практику та додатки до звіту.	Павлюк Юліана Андріївна	Ужгородська спеціалізована загальноосвітня школа І ст. № 1 з поглибленим вивченням англійської мови.	10.09.2020	
11	Оформила матеріали педагогічної практики.	Павлюк Юліана Андріївна	Ужгородська спеціалізована загальноосвітня школа І ст. № 1 з поглибленим вивченням англійської мови.	11.09.2020	

3. Аналіз спостереження «Ранкової зустрічі»

Під час проходження виробничої педагогічної практики «Перші дні дитини в школі» ми мали нагоду спостерігати за проведенням «Ранкової зустрічі» в 1 класі. Що дало нам можливість на практиці побачити роботу вчителів школи з дітьми, які тільки нещодавно прийшли до 1 класу. Темою «Ранкової зустрічі» у класі був «Настрій».

Перед тим як розпочалося ранкове коло, ми познайомились з директором Ужгородської спеціалізованої загальноосвітньої школи I ст. №1 з поглибленим вивченням англійської мови, яка розповіла нам як протікає навчання в умовах карантину і яких правил варто дотримуватись, аби не наразити ні себе, ні дітей на небезпеку. Також для того, щоб ми краще зрозуміли навчально-виховний процес школи та атмосферу у ній, нам повідомили, що навчання проходить за програмою Савченко, тобто найбільше галузей інтегрується у предметі «Я досліджую світ».

На початку ранкового кола вчителька 1-а класу Оксана Степанівна привіталась з дітьми і трішки з ними поспілкувалась, допомогла їм всім гарно і чемно стати, утворивши симетричне, дружнє коло. Далі запропонувала кожному з учнів обрати свій настрій. Для цього вона використала заздалегідь підготовлених птахів, серед яких був різний настрій (веселий, сумний, засмучений), підходячи до учня вона діставала з пакетика дерев'яну прищіпку і пропонувала йому почепити її на сову, яка відповідає його настрою.

На жаль, вчителька не звернула уваги на учнів у яких був поганий настрій, але це могло бути через те, що вона розгубилась від тієї кількості людей, які спостерігали за її роботою, також причиною могло бути те, що це учні першого класу і їй було важко оволодіти усією їхньою увагою, через брак досвіду. Адже, раніше нам розповідали про те як намагаються підняти дітям настрій, коли хтось обирає сумний, але у цих вчителів було більше досвіду у роботі та і хто знає, на практиці це ж не так легко зробити, як на теорії.

Коли вчителька помітила, що діти почали бешкетувати, вона вирішила розповісти притчу про цвяхи, які символізували нестриманість і вплив поганих емоцій на інших людей і те, що ти можеш все виправити, але осадок від твоєї

емоційної і не стриманої поведінки залишить свій слід на кожному кого ти задів в пориві ярко виражених негативних емоцій.

Після цієї притчі учні отримали смайлики, одні з яких були радісні, веселі і щасливі, а інші сумні. Кожному учню дістався той чи інший смайлик не залежно від його настрою. Цим завданням вчителька намагалась пояснити чому не варто сумувати і як ваш поганий настрій відображається на інших. Далі учням пропонувалося зім'яти негативні смайлики і скинути всі разом у коробочку, а позитивні смайлики учні змогли залишити собі і поділитись цим гарним настроєм з іншими, які позбулись сумного смайлика.

Завершальною частиною їх ранкового кола були листочки з написами позитивних рис: повага, чесність, порядність, щирість тощо. Цим дітям намагалися сказати, якими вони повинні бути у школі, у компанії з друзями, однокласниками та з батьками і дорослими. І їм пояснили, що цих рис легко досягнути з позитивними емоціями без лишнього і зайвого негатива, бо негатив і поганий настрій не має впливати на інших.

«Ранкова зустріч» тривала як і має бути 15-20 хвилин, але під час «Ранкової зустрічі» ми не бачили такого пункту, як щоденні новини, який є обов'язковим при проведенні ранкового кола. Але позитивним було те, що ранкове коло вчителі мають нагоду проводити на подвір'ї, на свіжому повітрі, якщо погода сприяє цьому, так як територія навколо школи дає їм на це можливість.

4. План-конспект ранкової зустрічі для учнів 1 класу

Тема: «Що покласти у шкільний портфель?».

Мета: закріпити знання дітей про те, що повинно лежати в портфелі; розвивати мислення, виховувати охайність.

Обладнання: асоціативні малюнки, портфель, різні предмети (фарби, лялька, машинка, яблуко, зошит, ручка, олівець, книга тощо).

Хід ранкової зустрічі

1. Привітання

Діти стають у коло і разом з учителем промовляють вітання:

– Доброго ранку Сонцю!

(руки піднімають угору, розводячи в сторони)

– Доброго ранку Землі!

(руки опускають додолу, вклоняються)

– Доброго ранку всім вам!

(руки розводять у сторони, усміхаються один одному)

– Доброго ранку мені!

(руки кладуть на груди)

2. Щоденні новини

Учитель: Доброго ранку! Я рада, що ви тут. Сьогодні п'ятниця, 4 вересня. Людина дня – Дмитро. Учні, ім'я яких починається з літери М, будуть брати участь в обміні інформацією.

- Заповнення календарної інформації.

- Повідомлення теми обговорення (Учитель: Сьогодні наша тема дня «Що покласти у шкільний портфель?»).

- Пояснення плану роботи на день.

3. Обмін інформацією

Складання казки за асоціативними малюнками:

- Жив-був портфелик. (Малюнок портфелика.) Він був схожий на маленький будиночок. Мабуть, саме тому в ньому оселилися...

- Як ви вважаєте, хто оселився у портфелику? (Малюнок лінійки, олівця, книги тощо.)

- Усі вони були новенькими, красивими і дуже пишалися собою. Кожен із них вважав, що він найпотрібніший.

- А як вважаєте ви, без кого з них не можна обійтися у школі?

- А чи всі ви знаєте, як потрібно збирати портфель до школи?

4. Групова робота

Тренувально-практична вправа «Як правильно зібрати портфель»:

Завдання. У кожної групи є свій портфелик і предмети. Потрібно швидко й охайно зібратися до школи. (Яблуко, Буквар, зошит, ручка, машинка, лялька, настільна гра, фарби, указка, розмальовка, м'яч.)

Підсумок. Учитель: «Молодці! Ви вже знаєте, як потрібно збиратися до школи. Увечері завжди перевіряйте, чи все на місці у ваших портфелях,

чи в порядку ваше шкільне приладдя, дістаньте речі, що вам на уроках не знадобляться.».

5. Підсумок зустрічі

- Яка була тема нашої «Ранкової зустрічі»?
- Що нового ви дізналися?
- Що вам допоможе та знадобиться в школі, які речі?

Використані джерела:

1. Новицька Є. О., Новицька С. М. Ранкові зустрічі: особливості проведення в початковій ланці. Нова українська школа в умовах викликів сучасності: зб. тез доповідей. 2019. С. 104.
2. Ранкові зустрічі. 1 клас. I семестр. / авт.-упоряд. Н. Ю. Бабіченко, О. А. Нечипоренко, С. М. Хівренко. Х. : Вид. група «Основа», 2018. 141 с.

5. Психолого-педагогічна характеристика на учня 1-а класу

Ворожильник Дмитро Романович 21.11.2013 року народження, проживає за адресою: с. Оноківці, вул. Кар'єрна, 14. Учень 1-а класу Ужгородської спеціалізованої загальноосвітньої школи I ст. №1 з поглибленим вивченням англійської мови. Ворожильник Дмитро Романович перед вступом до школи відвідував Оноківський ДНЗ. Стан здоров'я учня відповідає основній групі. За даними медичної картки органи чуттів у нормі.

Сім'я школяра складається із 3-ох осіб. Мати Ворожильник Олена Іванівна, освіта середня спеціальна, працює перукарем. Батько Ворожильник Роман Васильович, освіта середня спеціальна, працює менеджером з продажу послуг інтернет-провайдера. Сім'я мешкає у приватному будинку.

Зовнішній вигляд дитини охайний. Без поважної причини заняття у школі не пропускає, так як процес навчання у школі захоплює учня на даний момент часу. Полюбить рухливі ігри з ровесниками, так як хлопчик дуже активний. Рухливі навички розвинуті дуже добре. Дмитро постійно користується правою рукою.

Має дружні стосунки з однокласниками. До дорослих ставиться з повагою, сприймає зауваження спокійно та прислухається до них. Хлопчик дотримується режиму дня, добре організований, старанний, відповідальний, добрий. За типом темпераменту Дмитро сангвінік.

У хлопчика достатньо сформовані уміння та навички, необхідні для засвоєння навчальної програми. Навчально-пізнавальна мотивація добре розвинута. Тому навчальна діяльність на належному рівні. Надмірна допомога вчителя Дмитру не потрібна.

Особливо помітний високий рівень уваги на уроці. Учні не важко переходити від письмової форми роботи до усної.

Високий рівень запам'ятовування слів, цифр та букв. Об'єм оперативної та довготривалої пам'яті відповідає віковим нормам. Це зумовлює нормальний темп діяльності на уроках. Віковій нормі відповідає також рівень розвитку мовлення учня. Голос в учня впевнений, не боїться висловити свою думку.

На уроках математики може виконати самостійну роботу, якщо тема і хід розв'язання йому зрозумілі. Математика улюблений урок хлопчика. Що стосується занять з малювання, трудового навчання, то він охоче виконує завдання вчителя.

Гуртки ніякі не відвідує, але в майбутньому планує піти на волейбол.

Проведена нами діагностика готовності дитини до навчання, а саме тести Керна- Йірасика засвідчили, що Ворожильник Дмитро Романович готовий до навчання відповідно до визначеного загального рівня психічного розвитку, рівня розвитку мислення, вміння слухати, виконувати завдання за зразком, довільністю психічної діяльності (результати тестування додаються).

ЗАТВЕРДЖУЮ :

ПОГОДЖЕНО:

_____
Учитель

_____
Керівник практики

ПЛАН-КОНСПЕКТ РАНКОВОЇ ЗУСТРІЧІ

студента-практиканта _____
3 курсу групи _____
з _____
у _____ класі _____ школи № _____

Дата проведення уроку _____

1. Тема _____
2. Мета _____
3. Обладнання _____
4. План зустрічі та дозування часу
5. Методика й прийоми проведення зустрічі
6. Використана методична та навчальна література
7. Хід зустрічі

_____
/Підпис студента-практиканта/

*Студент-практикант розробляє поширений план-конспект ранкової зустрічі.

Структура звіту студента-практиканта (орієнтовна схема)

1. *Оцінка організації практики*; загальна характеристика освітнього середовища. Узагальнення змісту навчально-виховної роботи вчителя того класу, де працював студент-практикант. Аналіз класної документації.
2. *Опис проходження виробничої практики*. Інформація про виконану роботу (спостереження та аналіз, проведення залікових заходів виконання практичних завдань, науково-дослідна робота тощо).
3. *Виконання індивідуального плану виробничої практики* (опис огрехів, відхилень, що мали місце під час проходження практики, особливості роботи з учнями, соціально-комунікативна взаємодія з батьками, іншими учителями школи, адміністрацією, креативна діяльність студента на допомогу вчителю початкових класів).
4. *Основні навчально-виховні завдання, які вирішувались у період практики*. Форми, які були включені в систему навчально-виховної роботи з даним колективом класу для їх вирішення.
5. *Реалізація на практиці особистісно зорієнтованого підходу до школярів*.
6. *Компетентності, набуті у процесі практики*.
7. *Аналіз методичної роботи, проведеної студентом-практикантом у класі*. Вивчення та використання кращого досвіду вчителів (наведення конкретних прикладів), опис інновації, що впроваджена в школі.
8. *Проведення роботи з батьками*, зокрема з питань підвищення рівня їхньої педагогічної культури (теми виступів).
9. *Суспільно-корисна праця, проведена в класі*.
10. *Науково-дослідна робота студента*.
11. *Аналіз навчально-виховного процесу в класі (з погляду студента)*.
12. *Загальні висновки про практику, її значення у професійному становленні педагога. Пропозиції щодо вдосконаленню змісту та організації виробничої практики в початковій школі*.

Матеріали для анкетування

1. Анкета для керівника бази виробничої практики

1. П. І. Б. керівника-методиста бази практики _____
2. Скільки у Вас було студентів на практиці? _____
3. Чи відбувалася у Вас співпраця із фаховим керівником Вашого студента (студентів)? _____
4. Чи є у Вас співпраця із завідувачем кафедри що організовував дану практику? _____
5. Чи є у Вас співпраця із деканом факультету, директором інституту даного студента(студентів)? _____
6. Теоретичні знання даного студента (студентів)? _____
7. Практичні вміння та навички даного студента (студентів)? _____
8. Ваша оцінка діяльності фахового керівника від університету, працівників кафедр, декана, дирекції? _____
9. Ваша оцінка знання студента-практиканта? _____
10. Ваші пропозиції щодо покращення практичної підготовки студента-практиканта? _____

Дякуємо за співпрацю.

2. Анкета для студентів-практикантів

1. П. І. Б. студента-практиканта, інститут, факультет, спеціальність, курс _____
2. Назвіть свою базу практики? _____
3. Назвіть своїх керівників-методистів (фаховий, педагогіки) виробничої педагогічної практики) _____
4. На якій базі практики Ви б хотіли її проходити? _____

5. Як Ви плануєте використовувати отриманні знання на практиці? _____

---

6. Як на Вашу думку, чи в повній мірі Ваші керівники-методисти надають методичну допомогу в проходженні практики?

---

7. З якими найбільше проблемами Вам доводиться зустрічатися під час проходження практики? _____

---

8. Як Вас, як студента-практиканта, сприймають в колективі викладачів, вчителів, керівників, колег підприємства? _____

---

9. Як Вас, як викладача, сприймають в учнівському, студентському колективі? _____

---

10. Які труднощі Вас спіткали і які зауваження Вам робили під час проходження практики? _____

---

11. Як на Вашу думку, керівники-методисти об'єктивно оцінюють вашу діяльність на практиці? _____

---

12. Ваші пропозиції, побажання _____

Дякуємо за співпрацю.

